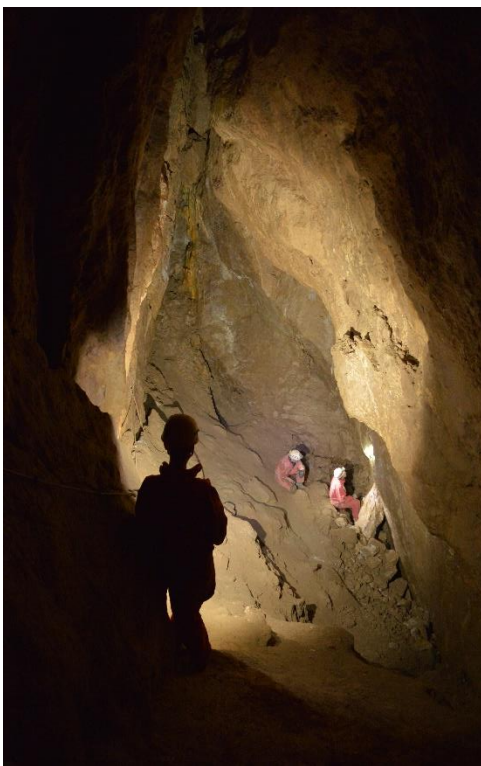

Kutatási záró jelentés a Csodabogyós-barlangban 2022. és 2024. közötti időszakban végzett barlangkutató tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma:VE-09Z-03878-09-2022

Kutatás vezetők: Polacsek Zsolt és Ba Julianna

Bevezetés:

1. ábra Jellegzetes kép a L-aknából.

A Keszthelyi-hegység leghosszabb barlangjában, a Csodabogyós-barlangban 2013-óta vezetem a feltáró kutatásokat. Bár jelen kutatási zárójelentésnek csupán a 2022 és 2024 közötti időszakról kellene szólnia, én mégis most egy rövid visszatekintéssel szolgálok az elmúlt évtized kutatásairól. Mivel munkánk még nem hozta meg minden tekintetben a várt eredményt, sőt egyre újabb és újabb kérdőjelekkel találkozunk a barlang mélyén, e jelentést követően egy újabb engedély kérelmet nyújtok be a Csodabogyós barlang további kutatására. Úgy érzem a kutatás egy szakasza véget ért, hogy azonnal folytatódjon is, mindezt azért, hogy azok a munkánk melyeket megkezdtünk eredményesek legyenek, és talán a nem is oly távoli jövőben újabb siker koronázza munkánkat.

Kutatási tevékenység 2024. évben.

2024-évben összesen 19 alkalommal, dolgoztunk a barlang mélyén. Munkánk során a Colosseum aljában mélyülő akna további bontása folyt. Ennek során a kutatóakna mélysége elérte a -8 métert. Kitöltése továbbra is a huzattól kiszáradt agyagos törmelék. A feltáró munka egyik fő helyszíne engedélyünk

megújulása után szintén itt lesz. Ezen helyszín mellett a következő években a Füstölös-ág végpontján a Szél-lik felé, a Bál-teremben esetleg a Brutáledé-teremben tervezünk feltáró munkát.

Az utóbbi évek kutatási tevékenységének összefoglalása, kissé személyes szemszögből...

Pontosan emlékszem rá, mikor is kerültem először kapcsolatba az edercsi barlangokkal. 1990-ben az Acheron Barlangkutató Szakosztály és a cserszegtomaji Labirint Barlangkutató Csoport által Cserszegtomajon szervezett barlangnap alkalmával néhány barátom az Acheronból mesélte, hogy ők nem csak a nevezetes kút-barlangban kutatnak, hanem bizony az edercsi hegyoldalban is van egy üreg, aminek rendkívül perspektívus a bontása. Nem víznyelő, nem felszakadás, hanem egy huzatoló nyílás. Ezt a helyet nyilvánvalóan nem ismerhettem akkor, de a közelében nyíló 1965-ben feltárult Szél-lik barlangban ellenben jártam már, méghozzá az

előző nyáron Gönczöl Imrével az Alba Regia ismert kutatójával. Mint fiatal geológust lenyűgözött e barlang, és akkor 1990-ben a barlangnapon is ellátogattam a bejáratához. Acheronos barátaim a Csodabogyós-barlang későbbi bejáratát is megmutatták erős titkolózás közepette, de engem nem győzött meg a hely, hiszen sem különösebb légrések nem látszóttak az akkor még nem is mély kutatóaknában, sem pedig huzat nem mutatkozott. Ma már persze tudom, hogy ebbe a bődületes hasadékrendszerbe a huzat nyáron befelé húz, ezért nem éreztem akkor ott semmi lényegeset. Legközelebb legalább 7-8 évvel később jutottam el edericse, konkrétan az akkor már legalább 4 km hosszúra becsült barlangba. Megdöbbenő nagyságú felfedezés volt ez akkoriban, talán nem is csoda, hogy a kor kutatói jól összevesztek a felfedezés jogán, az Acheron a Tapolcaiakkal, az edericsek a Labirinttal, mindenki-mindenkivel. Szerencsére én ebből teljesen kimaradtam, és 2003 körül a helyzet egy kissé már letisztult állapotában kerültem közelebbi barátságba John Szilárrdal a balatonedericsi Styx Barlangkutató Egyesület vezetőjével. Ekkor, 2004-2005-ben ismerkedtem meg a barlangrendszerrel, konkrétan a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által biztosított térképezési megbízás következtében. Szilárd és én irányítottuk a barlang első közhiteles térképezését, és bizony újabb-és újabb méterekkel is bővült ekkor a barlang. A térképezés kezdetekor, a Kárpáth Jóska nevével fémjelzett térkép -112 méter mélynek, és 4100 méter hosszúnak írta le a barlangot, a mi térképezésünk végére viszont már 5050 méter hosszú, és 121 méter mély lett a Csodabogyós-barlang.

2. ábra A Colosseum hasadéka

Ennek a barlangnak a kutatása nagy mákony volt, és még nagyobbá tette az a lehetőség is, mely biztosította számunkra már a következő évtől a barlangba való hivatalos, overallos túravezetést is, melyet a mai napig az általunk alapított cég végez. A barlang bejáratának kiépítését Szilárd vezetésével már korábban elvégezték a helyi kutatók, de például a barlangban elhelyezett hevenyészett létrák, műtárgyak cseréjét rozsdamentes anyagokra, mi végeztük el, mi gyártottuk le és építettük is be 2006, 2010, 2019 években. Mindez persze a Nemzeti Park pályázati lehetőségei, engedélye, segítsége nélkül aligha jöhetett volna létre, és azt is meg kell jegyeznem, hogy később a kutatások zökkenőmentességében is sokat segítettek. 2006 után a korábbi veszekedések a csoportok között megszűntek és lehetőség nyílt egy konstruktív együttműködésre a barlangászok a Nemzeti Park között. Számos alkalommal kaptunk kölcsön olyan felszereléseket a Nemzeti Parktól, melyekkel akkor még nem rendelkezünk, gondolok itt fúrógépre, klíma loggerekre vagy akár széndioxid mérő műszerre, és számos alkalommal végeztünk olyan térképezéseket is, amelyből befolyó összegek sokat segítettek a kutatásban. Legutóbb fontos felszíni geodéziai méréseket végeztünk Korbély Barnával és Ancsin Gergővel melyeket szintén nem volna állt módunkban önállóan elvégezni.

Visszatérve a kutatásokra: első kutatási engedélyemet az akkoriban végződő az előző 10 évemet teljesen kitöltő, ámde igen sikeres erdélyi kutatásaim végső szakaszában kértem 2013 évben. Számos olyan hely volt az általam akkor már jól ismert Csodabogyós-barlangban melyet igen perspektivikusnak tartottam, és már rögtön az első megbontása sikerrel járt. A barlang főhasadékának egyik (keleti) végét megbontva rövid munkával egy 600 méter hosszú ágot, a Keleti-ágot tártunk fel. 2014, 2015, 2016 és 2019 években ebből az ágból újabb és újabb oldalágak, hasadékok tárultak fel (a Kecse-kürtő, a Barib.szó, a Halál-akna, a

3. ábra Feltáró munka..én és a fúrógép..

Brutálkretén-ág, többek között....) 2017-re ez a járatszakasz elérte az 1400 méteres hosszt, a barlang mélysége -147 méterre, hossza 6450 méter hosszúra nőtt.

Ezekben az években számos nem feltáró kutatással foglalkozó szakembert hívtunk a barlangba, ezek közül kiemelném dr. Angyal Dorottyt és dr. Dányi Lászlót, akik biológusok, dr. Csépe Zoltán klimatológust (lásd 2016-19 évi kutatási jelentéseim) dr. Hegyi Zoltán denevérkutatót, dr. Sebe Krisztina szerkezetkutatót, illetve a barlangok miocén korú csontleleteit vizsgáló dr. Pazonyi Piroskát és az azt hiszem méltán világhírű tudóst Dr. Hír Jánost is. Ez utóbbi kutatás szenzációs eredményeiről, Ők külön szócikkekben számoltak be.

A feltáró munka ebben az időszakban (hozzávetőlegesen 2020-tól) ismét fellendült és alapos elemzést követően két perspektíva keltette fel figyelmünket, és ezek is lettek az elmúlt 3-4 év kutatási irányai a barlangban.

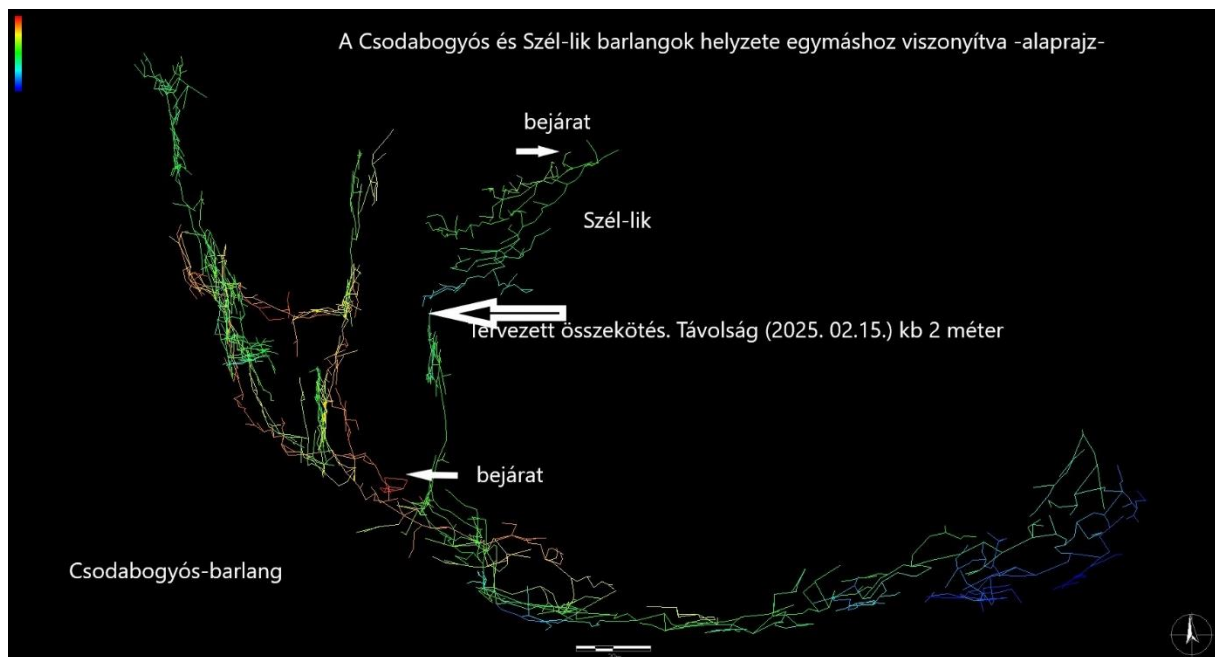
1. A Csodabogyós és a Szél-lik barlangok összekötése:
2. A barlangot kialakító tektonikus hatások következtében kialakult mély hasadékok követése az erózió bázis felé.

Az összekötés: (lehetséges az összekötés?)

Már a barlang 1990-es felfedését követően is felmerült a kérdés, hogy vajon a két barlang végpontjainak (a Csodabogyós-barlang Füstölős-ágának a végpontja, és a Szél-lik mélypontja) összekötése lehetséges-e? Ez az összekötés egy jóval kiterjedtebb, valóban barlangrendszer-szerű több bejáratú üreget képezne, és nem kétséges, hogy egy korszakos eredmény lehetne e terület kutatásában. A mindmáig csak vélt összekötésen 2020-21-22 évben összesen 120 munkanapot dolgoztunk. Munkánk során sok újdonságra figyeltünk fel, melyek tanulságként szolgálhatnak az utókor számára. Ilyenek az alábbiak:

Bár mindkét barlangról rendelkezünk nagy pontosságúnak gondolt poligon térképről (a Csodabogyósról 3 féle, más-más időpontban és módszerrel, sőt módszerrel elkészített poligonon, a Szél-likről 2 poligonon, a barlangok bejáratait többször is nagy pontosságú geodéziai műszerekkel mértük be, sőt a bejáratok között poligont is készítettünk, a matek mégsem adta ki magát kellően. Mind a Kárpáth-féle térkép, mind a mi 2005-ös, és 2021-es térképünk poligonjai szinte pontosan fedik egymást, a barlangok végpontjai ezek alapján 10-12 méterre közelítik egymást (és csaknem szintben vannak egymáshoz viszonyítva)..... Valójában azonban a fenti időszakban történő bontással közel 30 métert haladtunk igen

nagy nehézségek árán, és még mindig nem sikerült az összekötés. Egyelőre nem sejtjük ezen anomália okát, de az újonnan bevetett módszerek talán mégis közelebb visznek minket a kataraktikus áttöréshez. Több kutatótársunk javaslatára a végpontok között lavina piepses mérést végeztünk 2023-ban, majd Szabó Tivadar geofizikus barátunk mobil geofizikai állomását is a mélybe vonszoltuk. E mérések eredménye csupán két méteres távolságot jelez a két barlang végpontjai között...a végpontok között a legegyszerűbb walkie-talkie is tökéletes kommunikációt biztosít...sőt, a kaparászás is hallatszik a végpontok között. Új reménnyel fogjuk folytatni munkánkat.

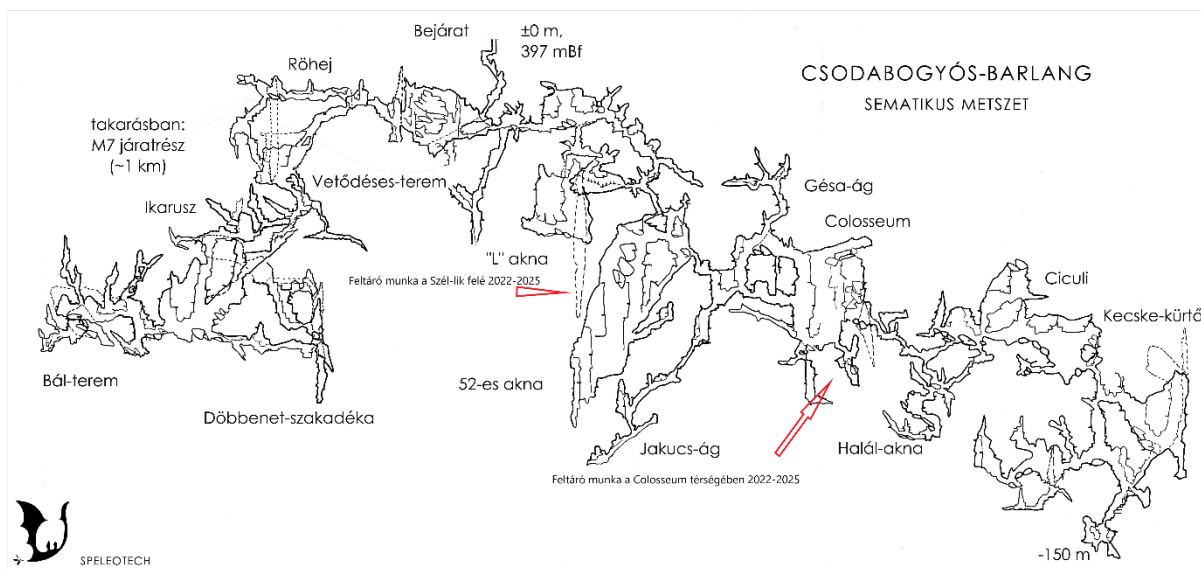
4. ábra Hol tart most az összekötés?

Kutatás a mélység irányában: (azaz, miért lefelé kutatunk?)

Bár, a Keszthelyi-hegység leghosszabb barlangja a Csodabogyós-barlang, a legmélyebb a közelében nyíló Kessler Hubert-barlang, mely -200 méteres mélységével lepipál mindent a közel távolban. A Kessler óriási aknáinak alja egy meanderező, ma már fosszilis folyóban végződik, mely rámutat arra, hogy bizony ebben a hegységben is lehet(ett) az erózió bázison (vagy egy egykori erózió bázison) kialakult eróziós/korróziós patakos barlang. A Lóczy L. által az edercsi hegyoldalon 200 m-s tszf magasságban leírt abrázíós kavicsterasz pontosan a Kessler-barlang mélyén kialakult meanderező patakág szintjével azonos magasságban vált ismertté...ami legalábbis elgondolkoztató. És igen, van olyan elmélet (én Futó Jánosnak tudom be) ami azt mondja, hogy korábban a miocénban volt olyan időszak, amikor a pannoni térszín az éppen, hogy csak kiemelkedő Keszthelyi-hegység felé lejtett, és annak peremén a karsztos kőzetek és a pannoni térszín határán akár jelentős víznyelés is kialakulhatott, ami viszont elvezet bennünket a hegység mélyébe ma már fosszilis, de mégiscsak ott kialakult járatokba. Ennek analógiájára bizony a Jakucs László-barlang oldott formái és a Döme-barlang mélyén kialakult oldott vízszintesbe forduló, időnként aktív patakos járatok is más megvilágításba kerülhetnek, csak úgy, mint a Csodabogyós mélyben, ki tudja milyen üregrendszerekbe csúszott gigászi, több ezer/tízezer tonnás kőzetblokkok. Persze teoretikusan sok mindent állíthatunk, de itt ezen a helyen a bogyós mélyén talán egyszer igazolást nyerhet valami hasonló...vagy valami egészen más is.

És ez csak dolog egyik oldala. A barlang mélyén a 2013-ban feltárt Brutáledé-teremben jelentős mennyiségű limonitos bevonatú kőzettömb, sőt limonit tömb található. Ez a hely kb

300 méteres tszf magasságban vált ismertté és egy teljesen más arculatát mutatja a barlangnak. Oldott formák, esetleg szubtermális behatás nyomai ezek? Az is tetézi a kérdéseink komolyságát, hogy a 2014-16 között, itt adatvételező loggerek rendre magasabb hőmérséklet adatokat regisztráltak, jellemzően 1-2 tized fokkal magasabb értéket, mint a barlangban bárhol máshol. A mélypontról feláramló levegő jellemzően 1200-1500 ppm széndioxidtartalommal bír, mely semmiképpen nem jelezhet felszínnel való kapcsolatot. Mit jelenthet ez? Talán kapcsolatot a barlang mélyebb zónáival? talán távoli termális-szubtermális klimakapcsolatot a mélységben még ismeretlen járatokkal? Mindezek kérdések tisztázására kezdtünk kutatásokat a Keleti-ág bejáratánál a Colosseumban, két ponton is egy-egy kutatóakna hajtásával a beomlott járatlapon olyan helyeken, ahol jelentős levegő feláramlás érzékelhető. Munkánk során még nem értünk nyitott járatokat, de a kiszáradt kitöltésben lefelé haladva egyre erősebb huzat tör elő. Talán közeledünk. Ez a pont egyébként nem a barlang mélypontján van, hanem a bejáratától számított kb. -100 méteres mélységben, viszont könnyen megközelíthető és a kitermelt anyag is térben illően elhelyezhető itt.

5. ábra Kutatási pontok 2022-2025 között.

A fenti rövid leírásból talán látszik, hogy a barlangrendszer kutatása egy életfogytig tartó feladat lehet, és a feltáró kutatás és a térképezés mellett számos olyan tudományos érdekesség is előkerülhet a mélyből, melyhez máshonnan egyszerűen nem juthatunk hozzá.

Kutatási záró jelentsem fenti sorai több évtizedet ölelnek fel, különös tekintettel arra az elmúlt 12 évnyi időszakra, melyben a kutatások vezetője én voltam. Azt hiszem jó úton vagyunk a további feltáró és talán tudományos sikerekhez és talán azt is be tudtam mutatni, hogy egy ilyen munka mennyire következetesnek és kitartónak kell lennie. Nekünk, az itt kutatóknak szerencsénk van, egyrészt mert a lehető legtöbb támogatást kaptuk mindig is a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságtól, és azért is mert felnőttekből, tapasztalt barlangkutatókból álló csapattal kutathatjuk a Csodabogyós-barlang rendszerét. Szponzoraink magunk vagyunk és a Cégeink, így anyagi, főleg eszközbeli lehetőségeink is átlagon felüliek.

És néhány szót a barlangkutatók személyi kérdéseiről:

Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy e tevékenység csapatmunka. Társaim kitartó és áldozatos munkája nélkül semmi, de semmi nem valósulhatna meg abból a sokszor már-már eszement ideológiákból melyeket kitalálok, és melyeket a barlang folytatását remélve valósítunk meg:

Legjobb társam, élettársam, segítőm, aki nélkül semmi nem valósulhatott volna meg, csapásmérő.

(Ba Julianna-Juligátor)

Legrégibb társam, a kitartó és kőkemény, nagyon éleslátó, zöld.

(Mihalik Zoltán, Ede)

Az Ő társa, jó hisztitűző és lelkes, türelmes

(Czauner Lilla, Godzillla)

A kitartó, a kutatást mindenben támogató.
butterfly.

(Foki K.roy, Lepke)

A rövid idő alatt magát komolyan felgyúró, ifjú titán,
igényes.

(Haász Joci, Jozsif)

és az Ő, nagyon vad, ügyes és érdeklődő mátkája,
sártűző.

(Bükkösdí Garai Fédra Bennigna Vidra, Kuki)

A műszaki vonalon verhetetlen veterán kolléga.

(Brautigam Géza, Géza)

és szintén egy lelkes, informatikailag nagy segítségünkre levő kollega, kanegér

(Baricza Tibor, Lustibi)

Jómagam, a kutatásvezető
(Polacsek Zsolt, Pola)

Továbbá még néhányan: John Szilárd, Farkas Andrea, Kocsis Ákos, Szabó Tivadar, valamint Foki Hanna, Brautigam Áron, Naumov Emese, Székely Bálint, Verespusztai Gábor, Mészáros Zsolt és Hajnalka, Vendégh Mátyás, Pál Zsolt és Kató, Kunisch Péter, Tóth Attila és Németh Jóska egykori polgármester, Korbély Barnabás és Ancsin Gergely, akik szintén sokat segítettek az utóbbi években.

További tervek:

Céljaink változatlanok. A kutatási engedély megújítását követően folytatjuk a fentiekben vázolt munkát.

Tatabánya 2025. 01.23.

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

Barlangkutatói jelentés a Gerecse-hegység területén található Likas-kői-barlang 2024. évi feltáró kutatásáról.

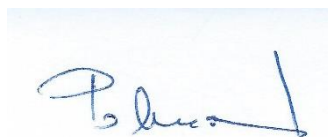
Engedély száma: Dinpi 710-1-2024

Kutatásvezető: Polacsek Zsolt

A Likas-kői-barlangot 2007. évben fedeztük fel, benne kutatás azóta csak nagyon minimálisan folyt. A barlangról 2016-os jelentésemben bővebben írok, adatai az Országos Barlangnyilvántartásba bekerültek. A triász korú mészkőben kialakult barlang feletti térszínen számos kor, számos kőzete található meg nyomokban, ezekből ugyan csak kis mennyiségben mindegyik a barlangban is fellelhető. Jelen engedélyes időszak első napján (2024 április) a barlang alján található, terveink szerint kitermelésre váró a felszíni zónából beomlott omladékban cseréptöredékekhez hasonló leletek (vagy leletnek vélt dolgok) kerültek elő, ami miatt a munkálatokat leállítottam. Elsőként Szeredi Anna régésszel vettem fel a kapcsolatot a leletek megvizsgálásának céljából, de a fotók és kisfilm alapján melyeket megküldtem neki, azokat szakmai szemmel nem tartotta érdekesnek. Később a Magyar Nemzeti Múzeum egy kollegájának is beszéltem e helyről, és Őt tulajdonképpen érdekelte a dolog, de végül kedvező elbírálásra (helyszíni bejárásra) itt sem leltem.

A kutatás jelenleg áll, a barlangban fent leírtak miatt a munkálatok egyelőre nem folytatódtak. Reméljük a 2025-ös évben vázolt helyzet változni fog és folytathatjuk a kutatómunkát. A barlangban talált lelet/leletszerű képződményekről 1-2 perces kisfilmeket készítettünk, azokat a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságnak eljuttattuk, remélve, hogy az említett anyagok, filmcskék a Barlangnyilvántartásba is bekerülnek.

Tatabánya 2025. január 23.

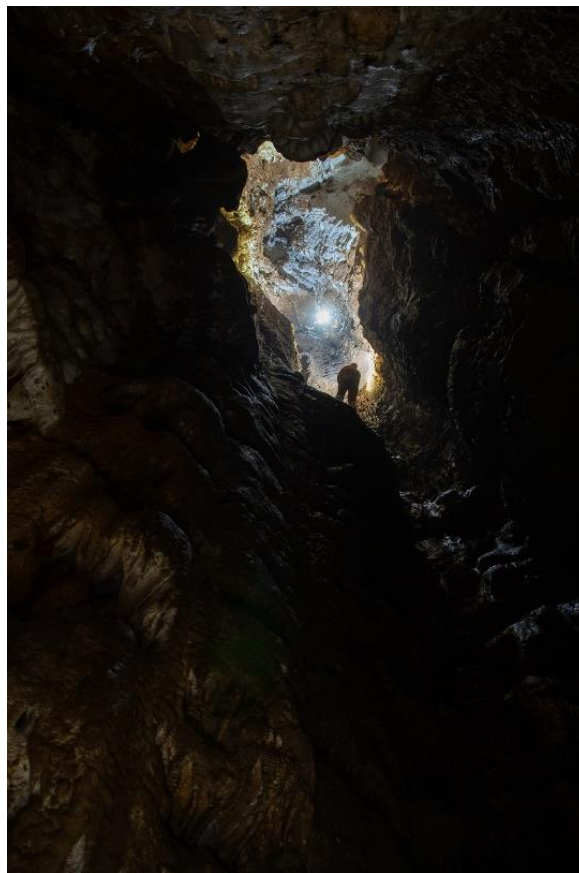
Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

Kutatási jelentés a Baradla-tetői-zsombolyban 2024. évben végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma: ANPI-1054-1-2023

Kutatás vezetői: Ba Julianna és Polacsek Zsolt

A kutatásokban 2024.évben részt vettek: Ba Julianna, Mihalik Zoltán, Foki Károly, Polacsek Zsolt.

Előzmények:

A Baradla-Domica-barlangrendszer is rejtő Baradla-tető tömbjébe mélyülő Baradla-tetői-zsomboly kutatását 2014-ben kezdtük meg. A kutatómunka perspektíváiról korábbi jelentéseinkben már bővebb ismertetőt adtunk, így ezen jelentésben csak a 2024. évben elvégzett munkálatokról számolok be.

Kutatómunka 2024. évben.

A barlangban 2024 évben két alkalommal jártunk kutatási céllal. Mindkét alkalommal a Rom-terem alatti omladékban végeztünk kisebb bontási munkálatokat, ez eddig eredménytelenül. Az itt feltorlódtott elképesztő mennyiségű omladék alól levegő áramlik a bejárat felé, így további helyeket fogunk megvizsgálni a mélyben húzódó további járatok felkutatása végett.

Tatabánya 2025.01.23.

Ba Julianna barlangi kutatásvezető

Kutatási jelentés a Néti-lyukban végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma: 826-1-2024.

Kutatás vezetői: Polacsek Zsolt és Ba Julianna.

Tevékenységünk összefoglalása:

A Gömör-Tornai Karszton, a Baradla-tömbtől északnyugatra a Kecső-patak völgyében nyíló Néti-lyuk kutatását már harmadik kutatási engedélyes ciklusunkban próbáljuk folytatni. A munkálatok perspektíváiról és nehézségeiről a korábbi jelentésekben beszámoltam. A szűk, időnként forrásbarlangként is működő kb -15 méter mélységű hasadékakna feltáró kutatásában 2024. évben annyiban állt be változás, hogy november elején a szárazságot kihasználva sikerült az addig csaknem járhatatlanul szűk bejárati aknát feltágítani, ezzel lehetővé téve a további munkát, illetve a végponttól való kitermelést. 2025-ben, legalább is száraz idő esetén megkezdjük a végpont mélyítését.

1. ábra 2023. december vége, a forrásként működő barlang.

Tatabánya 2025. január 23.

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

Kutatási zárójelentés a Baradla-Domica-barlangrendszerben 2021-2024. időszakban végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma: ANPI 193-1/2021.

Kutatás vezetők: Polacsek Zsolt és Ba Julianna.

Előzmények:

A Baradla-Domica-barlangrendszer alsó-barlangi kutatásának az ötlete feltételezhetően már Vass Imre korában megszületett. Vass Imre az Óriás-termi-víznyelőt látva joggal vetette fel a kérdést: az itt mélybe bukó víz vajon, egy mélyebb helyzetű járaton át folytatja útját a Jósva-forrás felé? Erre a kérdésre kereste a választ a barlang Jósva-fői-szakaszában Jaskó Sándor a Vetődéses-termi-víznyelőnél, Kessler Hubert a Kaffka-labirintusnál, Jakucs László a Megfagyott vízesésnél, Dancza János, majd a Baradla Barlangkutató Csoport a Dancza-aknánál, a Nehéz-út és a Vaskapú-víznyelőnél, valamint Szenthe István az Óriás-termi-víznyelőnél. A felsorolt, nem kis munkával feltárt oldalágak egyike sem hozott jelentős feltáró sikert, ugyanakkor a források felől már 1957-ben sikerült feltárni az 1982-re több mint egy kilométer hosszan megismert Rövid Alsó-barlangot, illetve egy bizonyíthatóan másik alsó barlangi patakot az un. Hosszú Alsó-barlang járatában.

Kutatásainkat 2016-ban kezdtük meg, a vízfestésekkel már számos alkalommal kimutatott alsó-barlangok forrás közeli zónájában, a barlangrendszer Jósva-fői-szakaszában. Azért ebben zónában, mert itt gyaníthatóak a forrás közelében már esetleg összefutó a Fő-ág alatt húzódó tágasabb járatok, legalább is nézetünk szerint. Munkánkat baradlai léptékben legalább is, kis volumenű munkával 2017-ben siker koronázta. Ekkor a Jósva-fői-szakasz legvégén található Kaffka-labirintus legvégső szegletéből kutató aknát hajtva értük el a 232 m tszf magasságban folyó barlangi patakot. Az újonnan feltárt kb350 méter hosszúságú patakos ágot Kaffka Péterről neveztük el. A barlang ezen szakasza vezeti a Hosszú Alsó-barlang forrásán át felszínre jutó vízmennyiség teljes egészét, és elmondható, hogy a barlang mindmáig egyetlen az év minden napján aktív ága, ez Hazánk legnagyobb vízhozamú barlangi patakja. A vízhozam becsült értéke alapvízhozamon 7-10 m³/perc.

Ennek az ágnak a feltárása és feltérképezését követően a kutatás kissé áthelyeződött a Jósva-fői-ág egy másik pontjára a Vetődéses-termi-víznyelőben. Ezt az oldalágot 1930-as években már bontották, de kisebb járatlabirintusa kevésbé volt ismert a kutatók előtt. A mélypontot mélyítve egy termecske vált ismertté, mely homokkal kitöltve várta a szabadidejüket itt eltölteni kívánó kutatókat. Végül 2020-ban a feltárás során ugyan elértük a 232 m tszf szintet, és a víz is megjelent a járattalpon, de szabad járatot nem találtunk ezen a helyen. A Vetődéses-termi-ágot felmérve kb170 m éter járatot ismertünk itt meg, hozzátéve, hogy ennek nagyon

nagy részét már korábban is ismerték, de térkép nem készült róla sohasem. A térképezés során kiderült, hogy az egyik oldalfülke kisebb bontással összedolgozható lenne a közelben húzódó kb. 120 méter hosszúságú Raisz Keresztéyl-ággal.

A Jósvalói-szakaszban a Vetődéses-termi-ág homokba fulladása után újabb feltárási pontot keresve kezdtük meg 2020-ban a Bokaszorító-víznyelő kutatását.

Kutatási engedélyünk által lehetővé tett kutatások 2021-2024 között.:

A Bokaszorító-víznyelő kutatását korábban, feltehetően a 70-es években már megkísérelték eleink, ők akkor a fő-ág 264 m tszf magasságban haladó járdájától kb -10 méter mélységbe jutottak. Az akkor feltárult akna mélypontján a továbbjutás ellehetetlenült, mivel a kitermelt anyagot csak a Fő-ágban lehetett volna deppozni. Ezt a munkát az oldalág igencsak szűkös bejáratí része, egy kb. 7 méter hosszúságú kúszójárat megakadályozta.

1. ábra Sínrendszer a Bokaszorító-ág bejáratában.

Ezt a problémát 2020-ban egy plafonra szerelt vödörsín rendszerrel áthidalva, kezdtük meg munkánkat. Az elmúlt években a korábban -10 méter mélységig feltárt járatot 2024 december 31-ig -31 méter mélységig mélyítettük, ezzel megközelítve az erózióbázist, az alsó barlangok vízfolyásának szintjét. A munka során egy ember számára járható méretű csőjáratból kb.15 m³ törmelékot termeltünk ki a Fő-ágba. A mélypont jelenleg 233 m tszf magasságban, csaknem a vízszinten végződik, légréses kőzettörmelék/kavicskitöltésben.

2. ábra A Bokaszorító-ág mélypontja 2024.11. hó

Munkánkat engedélyünk lejártával szüneteltetjük, az új engedély kézhez kapása után a feltárás folytatódni fog. A munkálatokat a járat további mélyítésével folytatjuk és a végpontról vízfestést is tervezünk, természetesen a Nemzeti Park kollegáinak engedélyével, részvételével.

Jákob lajtorjája: kutatási engedélyünk lehetővé tette, hogy a Fő-ág Vörös-tói szakaszából a sötét-szakaszban nyíló Jákob lajtorjája kürtőt kimásszuk. Ez a feladat 2022. évben megvalósult, a kürtő 15 méter magasságban teljesen bezárul, egy oldásos felharapódzás képét mutatva.

Kutatási záró jelentsem fenti sorai 8 évet ölelnek fel, különös tekintettel arra az elmúlt 3-4 évnyi időszakra, mely a jelen engedély intervallumáról szólt. Azt hiszem jó úton vagyunk a további feltáró és talán tudományos sikerekhez és talán azt is be tudtam mutatni, hogy egy ilyen munka mennyire következetesnek és kitartónak kell lennie.

Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy e tevékenység csapatmunka. Társaim kitartó és áldozatos munkája nélkül semmi, de semmi nem valósulhatna meg abból a sokszor már-már eszement ideológiákból melyeket kitalálok, és melyeket a barlang folytatását remélve valósítunk meg:

Kutatótársaim az utóbbi 3 évben: Ba Julianna, Foki Károly, Czauner Lilla, Mihalik Zoltán, Brautigam Géza, Baricza Tibor, Haasz József és Garai Bükkösdí Fédra Bannigna, de sokat segítettek: Farkas Andrea, Brautigam Áron, Naumov Emese, Székely Bálint is, valamint külön köszönet illeti Gruber Pétert a Nemzeti Park Igazgatóhelyettesét és a Jósvalfői-szakasz dolgozóit is.

Tatabánya 2025. január 23.

Polacsek Zoltan barlangi kutatásvezető